

Kolumni

Reitti valoon kulkee myötätunnon kautta

Kellarissani asuu hämähäkkejä. Pelkään niitä. Olen sanonut myös vihaavani niitä, mutta kyse on pelosta. Pelkään hämähäkin vilistävän lahjettani ylös ja tekevän minulle jotain, purevan, pistävän. Se on sääliä, merkki inhottavan pienestä ihmisyydestä kohdallani.

Aiemmin imuroin hämähäkit pois siivotesani, nähdessäni niitä kellarissa. Ja hyönteiset tapoin, kärpäset, ampiaiset, jotka tulivat sisälle pörräämään.

Lopetin tämän joitain vuosia sitten. Ensimmäisesti vain kyllästyin itseeni hämähäkintappajana. Vasta sitten aloin pohtia, mistä oikeastaan olin luopumassa ja mitä tuli tilalle.

Tappaminen oli ollut helpoin tapa ratkaista nuo tilanteet, joita en voinut täysin kontrolloida.

Olen jonkinasteinen kontrollifriikki, kuten ehkä suurin osa ihmisistä. Ensimmäiset kokemukset kontrollin antamisesta pois olivat opettavaisia. Olin nuori ja töissä baarissa, jossa

todistin usein äärimmäistä väkivaltaa. Pelkäsin, nukuin huonosti: olin 19 ja aivan liian isoissa kengissä.

Kerran jonkin verisen tappelun jälkeen tapahtui erikoinen asia: väsyin pelkäämään. En yksinkertaisesti enää jaksanut murehtia sitä, kuka ovesta milloinkin astuu sisälle. Aloin myös tuntea myötätuntoa tappelijoita kohtaan. En hyväksynyt väkivaltaa, mutta saatoin aavistaa, mistä se kumpusi.

Kokemus ei muuttanut minua perin juurin. Olen yhä kontrollifriikki. Mutta se opetti, että on usein hyödyllistä luopua pyrkimyksestä kontrolloida kaikkea. Niin kuin hämähäkkejä tai ampiaisia.

Hämähäkkien jättäminen rauhaan liittyi myös valtaan. Olen oppinut vallasta asioita itseäni viisaammilta, kun olen opiskellut urheilun valmentamista. Sellaisia asioita kuin että valtaa ei tarvitse koskaan käyttää vain siksi, koska sattuu omistamaan sen.

Kuvitus: Olga Veselovskaya

Olen mies ja kasvanut poikana sellaisissa yhteisöissä, että minuun on juurtunut syväle voittamista ja valtaa korostavia mekanismeja, typerää uskomuksia. Nämä uskomukset hallitsevat nähdäkseni laajalti länsimaisessa ajattelutavassa: jos joku ei käytä aktiivisesti ja jatkuvasi hänellä olevaa valtaa, häntä pidetään helposti heikkona.

Mutta kun luopuu vallan käyttämisestä, tapahtuu merkittäviä asioita. Kumarrun katsomaan hämähäkkejä kellarin lattialla ja ajattelen: nämä ovat olleet olemassa kymmeniä miljoonia vuosia ja nyt ne ovat päätyneet tänne, kellariini! Jostain kumpuaa jälleen sama raikas tunne: myötätunto.

Myötätunto vaikuttaisi olevan jossain näiden meitä myrkyttävien asioiden, vallantäyteisyyden ja kontrollon halun, tuolla puolen.

Pidättäydyn hävittämästä luontokappaleita, imuroimasta hämähäkkejä, tappamasta ampiaisia. Käytän valtaani olla käyttämättä valtaani niitä kohtaan. Pysäytän itseni, hallitsen itseäni.

Tietysti tämän kaiken takana irvistää realismi. Myötätunto on oikeasti ajatusharha. Eivät nuo pikkueläimet oikeasti tarvitse meitä. Meillehän tässä on käymässä huonosti, siis ihmiselle, miljardipäisille ihmisyhteisöille, ja olemme tekemässä sen itse. Järjestelmämme on luotu niin, että riistämme planeettaa, luontoa, toisia eläin- ja kasvilajeja. Luonto jää, ihminen saattaa poistua.

Mutta olen sitä mieltä, että vielä ei ole myöhäistä. Ja ajattelen, että reitti valoon kulkee myötätunnon kautta.

TEKSTI: **Juha Kauppinen**

Kirjoittaja on vapaa toimittaja ja vuonna 2019 julkaistun *Monimuotoisuus*-kirjan tekijä.